

Затверджено

наказом президента КиМУ №043

від 31 березня 2025 року

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА НАВЧАННЯ НА ОСВІТНЬО -
ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D9 «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»
ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКИМ) РІВНЕМ
(на основі ступеня – бакалавр)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Для забезпечення результативного навчання студентів на кафедрі міжнародного права та порівняльного правознавства в Навчально-науковому інституті міжнародних відносин і ефективного включення студентів у процес реалізації освітньої програми «Міжнародне право», розроблена відповідна система відбору абітурієнтів.

Метою вступного випробування є з'ясування знань абітурієнтів, які вступають на навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 «Міжнародне право» галузь знань 29 «Міжнародні відносини» у тестовій формі є виявлення та перевірка їх базових знань з основ теорії держави та права, основ конституційно-правової теорії і практики України та різних країн світу, а також наявність навичок роботи з національними нормативно-правовими актами України, зокрема, Конституцією України, вміння правильно тлумачити їхні положення.

Для абітурієнтів тестові завдання передбачають знання:

- теорії держави та права;
- порівняльного конституційного права.

Структура вступного випробування складається з 60 тестових завдань.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН

знати:

- предмет загальної теорії держави і права, концепції про походження держави і права;
- поняття і ознаки держави, її форми правління та державного устрою;
- закономірності побудови правової держави;
- типологію сучасних держав та основні принципи конституційної організації державної влади;
- поняття права, його функції, форму та соціальну цінність;
- структуру права і законодавства, правотворчість, правозастосування і тлумачення норм права;
- загально-правові тенденції розвитку конституційного права України та зарубіжних країн;
- розвиток конституційно-правової організації України і держав закордону в умовах глибоких внутрішніх трансформацій і зростаючої взаємозалежності світу;
- історичні традиції і сучасні проблеми демократичного конституціоналізму України та зарубіжних країн.

уміти:

- володіти загальнотеоретичними поняттями і категоріями;
- давати аналіз і тлумачення нормам права, нормативно-правовим актам;
- користуватися обсягом знань з порівняльного конституційного права;
- визначити загальні закономірності розвитку теорії і практики зарубіжного конституціоналізму;
- порівнювати українське конституційне право з правом зарубіжних країн та прогнозувати конституційний розвиток України.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ
фахового вступного випробування**

Результати перевірки знань (оцінки) заносяться у відомість, що є офіційним документом. Найвищий бал, яким оцінюється вступне випробування – 200 балів.

%	Кількість правильних відповідей	Сума Балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90% і більше	54-60	180-200	A	відмінно
75% -89%	50-53	165-179	B	добре
	45-49	150-164	C	
50% -74%	38-44	129-149	D	задовільно
	30-37	100-128	E	
49% і менше	Менше 30	Менше 100	FX	незадовільно

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування д

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

1. Основні наукові концепції (теорії) походження держави (патріархальна, теологічна, договірна, насилля, психологічна, органічна, історико-матеріалістична тощо).
2. Поняття держави та її основні ознаки. Функціональне призначення елементів держави: населення (об'єднання суспільства), територія, публічна влада, апарат державної влади, апарат державного примусу, податкова система, правова система нормативного регулювання.
3. Поняття функцій держави. Визначення основних напрямів діяльності держави. Класифікація функцій держави. Загально-соціальні функції держави, функції захисту групових інтересів. Внутрішні і зовнішні функції держави.
4. Поняття і структура форми держави: форма державного правління, форма державного устрою, форма державного (політичного) режиму. Поняття та основні риси елементів форми держави.
5. Розуміння форми державного правління. Монархія і республіка як класичні форми правління держави.
6. Поняття форми державного устрою. Прості та складні форми державного устрою. Основні ознаки унітарної держави. Автономія в складі унітарної держави, її юридичні ознаки.
7. Державний (політичний) режим: поняття, види. Чинники, що впливають на вид політичного режиму. Демократичний режим: поняття, основні ознаки.
8. Роль механізму держави у забезпеченні здійснення її функцій. Поняття і структура механізму сучасної держави.
9. Поняття державного апарату і його характерні ознаки. Державні органи як складова державного апарату.
10. Розуміння, поняття та структура політичної системи суспільства. Елементи політичної системи України.
11. Поняття і ознаки демократії. Співвідношення понять демократія та народовладдя. Соціальна цінність демократії. Чинники впливу на рівень демократії. Зовнішні прояви (форми) демократії. Розуміння форм демократії. Безпосередня демократія та представницька демократія.
12. Основні теорії походження права (теологічна, природного права, історичної школи, психологічна, історико-матеріалістична (марксистська)).
13. Поняття та ознаки об'єктивного права. Загальна характеристика права суб'єктивного. Соціальні та юридичні ознаки сучасного права. Нормативність, системність, формальна визначеність, вольовий характер, загальна обов'язковість, гарантованість державою, здатність виступати критерієм правомірності або неправомірності поведінки суб'єктів права, як юридичні ознаки права.
14. Поняття функції права. Класифікація функцій права. Спеціально-юридичні функції права (регулятивна та охоронна). Загально-соціальні функції права (виховна, інформаційна, орієнтовна та ін.). Право як регулятор суспільних відносин.
15. Поняття і загальні ознаки норм права. Норма права як правило поведінки. Регулятивний і загальнообов'язковий характер норми права, соціальна, економічна і культурна обумовленість норми права, формальна визначеність норми права, примусовість, неперсоніфікованість. Співвідношення норми права з іншими соціальними нормами.
16. Поняття і види форм (джерел) права, їх загальна характеристика. Правовий звичай. Правовий (судовий, адміністративний) прецедент. Нормативний правовий акт. Нормативний правовий договір (міжнародний, колективний).
17. Поняття, функції і принципи нормо-творчості. Стадії створення нормативно-правових актів. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, система та види. Закони та підзаконні акти, їх загальні та особливі риси.
18. Поняття і характерні риси системи права. Структура системи права, загальна характеристика її структурних елементів. Галузь права. Профілюючі, процесуальні і спеціальні галузі права. Підгалузь права як структурний елемент системи права, її

- специфіка. Основні риси інституту права. Класифікація інститутів права: галузеві та міжгалузеві, прості та складні, регулятивні та охоронні.
19. Правова норма (норма права) як первинний, найменший структурний елемент права.
 20. Поняття і характерні риси правових відносин.
 21. Поняття і зміст реалізації правових норм. Підстави класифікації способів і форм реалізації правових норм. Форми безпосередньої право реалізації (використання, виконання, дотримання): їх поняття, основні ознаки, юридична природа і роль у правовому регулюванні суспільних відносин.
 22. Поняття та мета тлумачення норм права. Інтерпретаційно-правова діяльність. Мета та напрямки сучасного тлумачення норм права.
 23. Поняття, ознаки і види правової поведінки.
 24. Поняття законності. Зміст принципу законності.
 25. Механізм правового регулювання: поняття, склад, структура.

ПОРІВНЯЛЬНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

1. Порівняльне конституційне право як наука, галузь права, навчальна дисципліна. Конституційне право як галузь національного права зарубіжних країн. Місце та роль конституційного права в національних правових системах.
2. Джерела конституційного права в зарубіжних країнах та їх класифікація.
3. Визначення конституції. Матеріальна та формальна конституції. Юридична і фактична конституція. Фіктивна конституція. Властивості конституції як акту вищої юридичної сили.
4. Форма і структура конституції. Поняття форми конституції
5. Поняття конституційного контролю та його моделі.
6. Створення Конституційного Суду, склад і термін повноважень. Правовий статус суддів Конституційного Суду, умови обрання і призначення.
7. Форми конституційного контролю.
8. Поняття форми держави. Класифікація форм держави в конституційному праві.
9. Монархія: поняття, сутність.
10. Республіка. Поняття, сутність республіканської форми правління, її види.
11. Форми державного ладу. Унітарна держава, поняття, ознаки.
12. Федерація. Поняття, ознаки, основні риси. Правовий статус суб'єктів федерації. Основні системи розподілу компетенції між федерацією та її суб'єктами.
13. Характеристика сучасних федерацій в Америці (США, Бразилія, Канада, Мексика) і в Європі (Німеччина, Австрія).
14. Політичний режим. Поняття та види політичних режимів
15. Громадянство і правовий режим іноземців.
16. Права, свободи і обов'язки. Способи конституційного формулювання прав, свобод і обов'язків. Обмеження прав і свобод. Гарантії прав і свобод.
17. Поняття і соціальна функція виборів. Види виборів. Активне та пасивне виборче право. Джерела виборчого права.
18. Принципи виборчого права. Виборчий процес.
19. Види виборчих систем. Мажоритарна система відносної більшості. Мажоритарна система абсолютної більшості. Мажоритарна система кваліфікованої більшості. Кумулятивний вотум.
20. Конституційні моделі побудови найвищих державних органів. Парламент. Поняття та соціальні функції.
21. Уряд як орган виконавчої влади. Уряд як самостійний орган і кабінет глави держави (монарха, президента).
22. Поняття, основні ознаки, різновиди глави держави. Місце глави держави в системі вищих органів державної влади.
23. Правове становище глави держави при різних формах правління. Загальні та специфічні риси.
24. Судова влада. Види судових органів і судових систем у зарубіжних країнах, порядок формування.
25. Місцеві органи самоврядування й управління.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України. Прийнята 28 червня 1996 р.
2. Ведерніков Ю.А., Папірна А.В. Теорія держави і права. Навчальний посібник (рек. МОН України). К.: Знання, 2008. 333 с.
3. Гусарєв С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія держави і права України. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України). К.: Правова єдність, 2008. 270 с.
4. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України). К.: ЦУЛ, 2010. 264 с.
5. Шестопалова Л. Теорія держави і права. Посібник. К.: Паливода, 2012. 256 с.
6. Конституції нових держав Європи та Азії / За ред. В.М. Шаповала. К., 1996.
7. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна. К., 1997.
8. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. К., 1997.
9. Шаповал В.М. Конституційні системи зарубіжних країн. К., 1992.